

سرمایه‌گذاری یا سرمایه‌سوزی

سیدمصطفی‌هاشمی‌طبا

در سال ۱۴۰۳ آن‌قدر حوادث و وقایع متوالی اتفاق افتاد که با وقوع یکی، قبلی به دست فراموشی سپرده می‌شد. حال در طلیعه سال ۱۴۰۴ کوبی سال ۱۴۰۳ در حال تکرار است. پس از قرارگرفتن موضوع «سرمایه‌گذاری برای تولید» به‌عنوان شعار سال و اقبال مسئولان و رسانه‌ها، ناگهان با برگزاری نشست مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا همه حرف‌ها و یادداشت‌ها و تحلیل‌ها و نکته‌گویی‌ها به این سمت بازگشته است. کوبی آن موضوع مثل زمین بایری است که در آن «لم یبزخ ابداء».

اینکه بتوان منطق را با رئیس‌جمهور فعلی آمریکا پیش برد، قابل تردید است و البته این نویسنده نه با مذاکره مستقیم و نه با مذاکره غیرمستقیم و حتی با روابط فی‌مابین مخالف نیستم، اما معتقدم باید کلاه خود را قاضی کنیم که وضع فعلی ما حاصل سیاست‌های داخلی خودمان است یا توطئه‌های بیگانگان؟ فرض کنیم آقای ترامپ قبول کند که ما نمی‌خواهیم سلاح هسته‌ای بسازیم و ما هم همه نوع اطمینان خاطر، که نوعا حضور بی‌حد بازرسان در بازرسی بی‌حد تأسیسات کشور را شامل می‌شود، بپذیریم و آمریکا هم از قوانین تحریم ایران (۵ قانون مصوب کنگره و نیز مسائلی مثل حقوق بشر و تروریسم و پول‌شویی) صرف‌نظر کند (که به این سادگی نیست) آیا وضع ما درست می‌شود؟

بازگردیم به موضوع سرمایه‌گذاری برای تولید، در هفته پیش گفتیم که شاید این عنوان باعث شود که مواردی که باعث نکت در سرمایه‌گذاری می‌شود، از طرف مسئولان برطرف یا تلطیف شود و در حقیقت باید نوعی پیش‌سرمایه‌گذاری انجام شود تا سرمایه‌گذاری برای تولید به تحقق برسد و به قاطعیت می‌توان گفت اگر این نشود، آن هم نمی‌شود. البته اگر گشایشی در کار روابط خارجی ما پیدا شود و ما هم عاقلانه درزیه سیاست‌های داخلی اقدام کنیم، کمک بزرگی به حل مسائل موجود ایران می‌شود. باز هم می‌خواهیم تکرار مکررات کنیم و آنها را مرور کنیم که اگر آنها درست نشود، هیچ عنصر مفیدی را در کشور نخواهیم داشت. بگذارید از بالای فضای جو یک عکس از ایران بگیریم و آن عکس را به شرح زیر و خیلی خلاصه و به مدد اطلاعات عمومی نشرشده و نه مستندات دقیق مورد توجه قرار دهیم. ایران اکنون این‌گونه است.

۱- از نظر زیست‌محیطی

سرزمین ایران از نظر زیست‌محیطی به‌شدت در حال سقوط است.

الف- بسیاری از آب‌های جاری بدون کنترل از سرزمین ایران خارج می‌شود. ایجاد طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری به‌کندی پیش می‌رود و حتی زمان اجرای آنها را تا ۳۰ سال پیش‌بینی می‌کنند.
ب- پسماند‌های شهرها و روستاها یا در فضای آزاد رها می‌شود یا دفن می‌کنند و به‌ویژه برای شهرهای شمال ایران که رطوبت دائم دارند، تبدیل به شیرابه‌های سمی شده و به رودخانه‌ها و تالاب‌ها می‌ریزد.

ج- فاضلاب‌های کارخانجات و فاضلاب‌های انسانی و پساب‌های کشاورزی همگی بدون تصفیه به رودخانه‌ها یا به چاه‌ها در زمین ریخته می‌شود. آلودگی آب‌های زیرزمینی به‌همین‌خاطر کاملا وجود دارد و رودخانه‌ها دچار آلودگی هستند. به طور مثال رود کارون که آب آن در ابتدا حدود ۵۰ EC است در اواز به ۵۰۰۰ EC تبدیل می‌شود و رود کرخه به‌خاطر عبور از سد گتوند دچار شوری شده و لطمات فراوانی به نخل‌ها و محیط زیست وارد کرده و می‌کند.

د- چاه‌های آب در دشت‌ها که قبلا حتی در ۱۰ متر به آب‌دهی می‌رسید، ایک در برخی نقاط مانند یزد و جهرم به ۳۵۰ متر رسیده و بیم آن می‌رود که آب همین چاه‌ها دچار شوری و حتی خشکی شوند و کشاورزی وابسته به آن نابود و آب خوراکي مردم قطع شود.

هـ- زمین‌های نیمی از ۶۰۰ دس‌ت کشور در حال نشست بیش از حد است و علاوه بر تهدید کشاورزی و سکونتگاه‌ها، موجب نشست و تخریب تأسیسات صنعتی و زیربنایی کشور شود.
و- جنگل‌های کشور دچار تعرض و کاهش سطح هستند. جنگل‌های هیرکانی شمال کشور مورد دستبرد و جنگل‌تراشی گاه رسمی قرار می‌گیرد و جنگل‌های زاگرس برای تهیه زغال و دیگر مصارف در معرض تهاجم دائم هستند.

۲- از نظر زیربنایی

الف- نیروگاه‌های کشور نوعا قدیمی و با راندمان ۲۰، ۲۵ درصد کار می‌کنند و این‌سبب موجب مصرف بیش از اندازه سوخت مایع یا گاز می‌شود.

ب- خطوط راه‌آهن و لوکوموتیوها نوعا فرسوده، ناکافی و ناکارآمد هستند و تنها پنج درصد از ترابری کشور را بر دوش می‌کشند.

پنجشنبه ۲۸ فروردین ۱۴۰۴
۱۸ شوال ۱۴۴۶
۱۷ آوریل ۲۰۲۵
سال بیست‌ویکم
شماره ۵۰۸۷
۳۰ هزار تومان
صفحه ۱۲

روزنامه شرق

درد «شرق» امروز می‌خوانید:

خط و نشان ثروتمندترین دانشگاه آمریکا در برابر کاخ سفید؛ طغیان هاروارد علیه ترامپ • اسکناس‌های طلايي و طلايار گامي برای احیای اقتصاد ایران / رحمت‌الله دریجانی

اسماعیل بقائی با انتقاد از تغییر مواضع مذاکره‌کننده ارشد آمریکایی:

دیپلماسی، زمین تندروها نیست

گزارش تیتربک را در صفحه ۲ بخوانید

این گزارش را در صفحه ۳ بخوانید.عکس: حسن شیریانی/ایرنا

شرق از سفر گروسی به تهران گزارش می‌دهد

آژانس در آزمون شفافیت

یادداشت

ترکیه بین دیکتاتوری و اقتدارگرایی

اردوان امیراصلانی

رجب طیب اردوغان که بعد از ۲۲ سال قرار داشتن در رأس هرم قدرت، به دنبال اصلاح دوباره قانون اساسی برای لغو ممنوعیت نامزدی در سومین دوره ریاست‌جمهوری است، اکنون با بحران سیاسی داخلی مواجه شده‌که به مشکلات اقتصادی کشور نیز افزوده است.

احتمالاً مقامات ترکیه تصور نمی‌کردند که با بازداشت اکرم امام اوغلو، شهردار استانبول و رهبر اپوزیسیون در تاریخ ۱۹ مارس، تنها چند روز پیش از انتخابات مقدماتی حزبی، این اقدام باعث شکل‌گیری اعتراضات گسترده‌ای شود که صدها هزار نفر را در استانبول به خیابان‌ها بکشاند.

امام اوغلو که در مارس ۲۰۲۴ بار دیگر به‌عنوان شهردار استانبول انتخاب شد، به‌طور موقت از سمت خود برکنار شد. در روزهای پس از بازداشت او، ۱۵ میلیون رای‌دهنده در انتخابات مقدماتی شرکت کردند و او را رسماً به‌عنوان نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری آینده معرفی کردند.

اتهاماتی نظیر همکاری با حزب کارگران کردستان پ‌ک‌ک در ترکیه به‌عنوان سازمانی تروریستی شناخته می‌شود، جعل مدارک تحصیلی لازم برای نامزدی در انتخابات ریاست‌جمهوری و فساد مالی در قراردادهای دولتی علیه او مطرح شده است.

اردوغان و امام اوغلو نماینده دو دیدگاه کاملا متضاد برای آینده ترکیه هستند. حزب جمهوری‌خواه خلق که وارث اندیشه‌های مصطفی کمال آتاتورک است، از یک نظام سکولار دفاع می‌کند، درحالی‌که حزب عدالت و توسعه با رویکرد اسلام‌گرای محافظه‌کار خود به سیاست‌های اسلامی‌سازی جامعه ادامه می‌دهد و تحت تأثیر ایدئولوژی اخوان‌المسلمین عمل می‌کند. استانبول، پایتخت اقتصادی کشور که یک‌پنجم جمعیت ترکیه را در خود

یادداشت

فضای شهری تهران قدیم، در جست‌وجوی آرامش و امنیت

ترانه‌یلدا

معمار و شهرساز

آیا می‌دانستید تعداد موتوروی‌هایی که در خیابان مولوی در خلاف جهت خیابان می‌رانند، آن قدر زیاد است که گوگل را به اشتباه می‌اندازد؟ یعنی، گوگل خیابان را دوطرفه فرض می‌گیرد، درحالی‌که این خیابان مهم تهران تاریخی، در لبه جنوبی بازار تهران، جفتش برای تردد سواره یک‌طرفه از شرق به غرب است و گوگل نباید قاعدتا اشتباه کند! البته این ترددهای در خلاف جهت خیابان در مسیرهای ویژه تمام خیابان‌های جمهوری، خیام، فردوسی، سعدی، مصطفی خمینی و… هم در جریان‌اند و کسی هم مانع‌شان نیست. اگر مرکز شهر تهران را بشناسید، حتما می‌دانید که تهران قدیم در کنار تمام مزایا و زیبایی‌هایش ترافیک موتوروی وحشتناکی دارد که متأسفانه پلیس راهور از پس آن برنمی‌آید. آشفتنگی ترافیک تهران بیشتر به کمبود وسایل نقلیه عمومی در این محدوده بازمی‌گردد. البته مترو واقعا کمک بزرگی است ولی اتوبوس‌های تهران کافی نیستند و هنوز بیشتر کسانی که می‌خواهند به مرکز شهر در داخل محدوده ترافیک بیایند، تمایل دارند از اتومبیل شخصی، موتورسیکلت شخصی، و البته تاکسی و اسنپ استفاده کنند. تمام کوشش متخصصانی که سال‌ها در مرکز مطالعات ترافیک شهر تهران کار پژوهشی انجام دادند تا وجود و حضور دوجرخه در شهر را تسهیل کنند، به جای خوبی نرسید. دوجرخه‌های بی‌دود به مشکل خورد و جمع‌آوری شد. و دست آخر موتورسیکلت‌های غیربرقی و دودزا، که خطرناک‌تر و ناپایدارترند، سلطان خیابان‌ها و اتوبان‌های تهران شده‌اند. متخصصان نیز می‌گویند ۸۰ درصد موتوروی‌ها گواهینامه ندارند. اینها بیشتر شامل جوانان زیر سن قانونی و اتباع غیرمجاز نیز می‌شوند. همه‌شان از مسیرهای ویژه اتوبوس، از پیاده‌روهای شلوغ خیابان‌های اصلی‌ا و نیز از پیاده‌راه‌ها، ورود ممنوع‌ها و خلاصه همه جا در شهر عبورومرو می‌کنند. عموماً کلاه ندارند، عجله دارند و از هیچ قانونی نیز پیروی نمی‌کنند.

طبق آمار سازمان ترافیک، چهارمیلیون و ۳۰۰ هزار موتور در تهران تردد می‌کنند که ۵۰ الی ۶۰ درصد آنها وارد منطقه

مذاکراتی را با حزب برابری و دموکراسی خلق‌ها و حامی کرده‌ها در انتخابات شهرداری‌های ۲۰۲۴ با حزب جمهوری‌خواه خلق متحد شده بود، آغاز کرد. چند ماه بعد، در فوریه ۲۰۲۵، عبدالله اوچالان، رهبر حزب کارگران کردستان که از سال ۱۹۹۹ در جزیره ایمرالی زندانی است، پس از مذاکراتی با مقامات آتکار از هواداران خود خواست که سلاح‌های‌شان را زمین بگذارند. اکنون، حزب برابری و دموکراسی خلق‌ها میان یک دوراهی قرار گرفته است: از یک سو، بازداشت امام اوغلو را محکوم کرده و از سوی دیگر، ممکن است برای پیشبرد مسئله کردها به همکاری با حزب حاکم نیاز داشته باشد. با وجود آنکه تغییر موازنه‌های منطقه‌ای در خاورمیانه به نفع جاه‌طلبی‌های نوعثمانی اردوغان تمام شده، او نمی‌تواند فقط بر سیاست خارجی خود تکیه کند و با چالش‌های داخلی نیز روبه‌رو است.

با سقوط بشار اسد و روی کار آمدن احمد الشرح و بازگشت تدریجی پناه‌جویان سوری که به‌عنوان یک معضل سیاسی داخلی برای ترکیه تلقی می‌شدند، رئیس‌جمهور ترکیه همچنان در مناطق روستایی از حمایت گسترده‌ای برخوردار است. اما او با تورم تاریخی که به‌تازگی کمی کاهش یافته، مواجه است و همین امر قدرت خرید شهروندان ترک را تحت تأثیر قرار داده و محبوبیت او را کاهش داده است.

در صورت برگزار نشدن انتخابات زودهنگام، انتخابات ریاست‌جمهوری بعدی در سال ۲۰۲۸ برگزار خواهد شد. آیا افکار عمومی تا آن زمان بار دیگر سرکوب مخالفان را همان‌گونه که در سرکوب اعتراضات گسترده پارک گزی در سال ۲۰۱۳ رخ داد، نادیده خواهد گرفت یا اینکه از تلاش‌های همیشگی اردوغان برای باقی‌ماندن در قدرت خسته خواهد شد؟

یادداشت

۱۲ می‌شوند. به غیر از ساعت یک ترافیک اول صبح، که ساعت مدارس و ادارات است، به گفته کارشناسان ترافیک، از ساعت ۱۰ صبح تا دو بعدازظهر، یک‌های موتوروی مشغول حمل بارهای غیراستاندارد (به لحاظ حجمی) هستند و انواع خطرآفرینی‌شان آرامش و قرار را از خیابان‌های پرتردد سلب می‌کند. پلیس نمی‌تواند نقش خود را در هدایت و نظارت ترافیک موتوروی به‌درستی ایفا کند، زیرا هم از خشونت موتوروی‌های جوان بیمناک است و هم تلویحا دستور دارد مانع نان خوردن موتوروی‌ها نشود. آمار گذشته‌ها در تصادفات منجر به فوت در منطقه ۱۲ برای سال گذشته ۲۶ نفر بوده است. در تصادفات نیز آمار هست که ۸۰ درصد تصصیرها با موتورسوارها بوده است. پلیس فعلا اقدامی نمی‌کند، اما اگر روزی بخواهد، متخصصان معتقدند جریمه‌ها نباید صرفا به موتوروا مربوط شود، بلکه باید روی کد ملی موتورسوار متخلف بنشیند و معاملات مالی و استخدایمی (مثلا گرفتن چک و…) او را محدود کند؛ یعنی خلاف به شخص متصل شود و نه به موتور، چون به تجربه دیده شده که بسیاری از صاحبان موتورهای ضبط‌شده از سووی پلیس، هرگز به دنبال خلاصی‌کردن موتورشان نرفته‌اند. حالا سری به خیابان لاله‌زار بزنیم؛ خیابانی معروف و شلوغ در قلب تهران قدیم، که امروز تعداد دیوانه‌کننده‌ای از مغازه‌های الکتریکی و موتورسواران مربوط به آنها، فضای آن را طوری اشغال کرده‌اند که خیابان قفل شده است. به گفته کارشناس هر روز تا دوهزارو ۸۰۰ موتورسیکلت به‌طور ثابت در سرتاسر پیاده‌روهای لاله‌زار پارک می‌کنند. اینها تمام روز جلوی مغازه‌ها و زیر چشم کسبه محترم پارک هستند و به عللی مانند هزینه یا کاهلی به پارکینگ هم برده نمی‌شوند. چیزی حدود سه هزار موتور دیگر هم به صورت گذری و بیک در حال تردد هستند. نیمی برای کار و نیمی برای خرید. حاصل، اشغال‌تمام سطح خیابان و پیاده‌روهای خیابان با موتورهایی است که در شش ردیف هر طرف خیابان ایستاده‌اند.

سخنگوی قوه قضائیه اعلام کرد

حکم پرونده چای دیش در حال اجراست

برگزیده‌ها

«شرق»، جزئیات وام فرزندآوری بانک‌ها، هزینه‌های بارداری و نگهداری از نوزاد را بررسی کرد

هزینه نوزاد ۳۰ روزه بالاتراز وام فرزندآوری

۷۲ درصد از کودکان

در معرض تهدیدات سایبری

گزارشی درباره بازیافت زباله که می‌تواند آب مجازی دورریز را به چرخه مصرف برگرداند

آب گمشده

رسول باختر در گفت‌وگو با «شرق»:

محرومیت و جریمه راه‌حل بحران فوتبال ایران نیست

یادبودی برای اکبر اعتماد بنیادگذار سازمان انرژی اتمی ایران و صنعت هسته‌ای

بزرگ‌مرد هسته‌ای ایران

یادداشت

چرا اوکراین اهمیت دارد

فریدون مجلسی

متن زیر که از دوستی به دستم رسید و ظاهرا این روزها در شبکه‌های اجتماعی اروپایی به‌ویژه محافل اوکراینی دست به دست می‌شود، درباره این است که چرا اوکراین نمی‌خواهد حقوق معدنی خود را به آمریکا یا روسیه واگذار کند. گذشته از دلایل تاریخی و فرهنگی و سیاسی که اوکراین به‌عنوان خاستگاه تکوین روسیه برای آن کشور مهم است، و اهمیت استراتژیک «جمهوری خودمختار کریمه» و جمعیت روسی آن و همچنین ایالت ونوتسک نشان می‌دهد که بهانه و محرک جنگ فاجعه‌بار اوکراین بوده است و همچنین تلاش‌های تحریک‌آمیز اروپا و آمریکا به کشاندن پای اوکراین به اتحادیه اروپا و حتی به پیمان نظامی-امنیتی ناتو نشان می‌دهد که می‌تواند هدفی ضد روسی و برای به انزوا کشاندن آن رقیب اقتصادی و بازرگانی آینده داشته باشد. توجه ترامپ به پایان‌دادن جنگ اوکراین و صراحت او در تمایل آمریکا به مشارکت در استخراج منابع اوکراین در گفت‌وگویی تاریخی و بازجویی‌گونه او با زلینسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین، در کاخ سفید واشنگتن، با توجه به آمار و اطلاعات مندرج در متن زیر عنوان «این است دلیل اهمیت اوکراین…» (و اینکه چرا بوتین آن را می‌خواهد) درخورتوجه است:

اوکراین از نظر مساحت دومین کشور بزرگ اروپا با جمعیتی بیش از ۴۰ میلیون نفر است، بیشتر از لهستان. رتبه‌بندی منابع اوکراین: - رتبه اول در اروپا از نظر ذخایر اثبات‌شده و قابل استخراج سنگ اورانیوم - رتبه دوم در اروپا و دهم در جهان از نظر ذخایر سنگ تیتانیوم - رتبه دوم در جهان از نظر ذخایر اکتشاف‌شده سنگ منگنز (۲.۳ میلیارد تن، معادل ۱۲ درصد از ذخایر جهان) - دومین ذخایر بزرگ سنگ آهن در جهان (۳۰ میلیارد تن)

^[1] معادل ۱۲ درصد از ذخایر جهان) - دومین ذخایر بزرگ سنگ آهن در جهان (۳۰ میلیارد تن)

^[2] معادل ۱۲ درصد از ذخایر جهان) - دومین ذخایر بزرگ سنگ آهن در جهان (۳۰ میلیارد تن)